

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته زبان های باستانی ایران

گروه: علوم انسانی

مصوبه هشتادمین جلسه کمیسیون برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۹۵/۰۷/۲۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّمَّانِ الرَّحِيمِ

بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان های باستانی ایران

براساس مصوبه جلسه شماره ۸۰ کمیسیون برنامه ریزی آموزش عالی در مورخ ۹۵/۰۷/۲۵
برنامه بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد زبان های باستانی ایران به تصویب رسیده است.

ماده ۱- این برنامه از تاریخ ۹۵/۰۷/۲۵ جایگزین برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد
رشته فرهنگ و زبان های باستانی مصوب ۳۰۳ مورخ ۷۴/۰۷/۰۲ و نسخه بازنگری شده آن در
تاریخ ۹۳/۵/۱۴ با عنوان زبان های باستانی ایران شد و برای دانشجویانی که از این به بعد
وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا می باشد.

ماده ۲- برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی ارشد رشته زبان های باستانی
ایران در سه فصل: مشخصات کلی، جداول و سرفصل دروس برای اجرا به دانشگاه های مجری
ابلاغ می شود.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

شماره ۱۵۰

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی

بازنگری برنامه و سرفصل درس‌های دوره کارشناسی ارشد زبانهای
باستانی ایران

Ancient Iranian Languages

مصوب کمیته زبان‌شناسی
گروه علوم انسانی

سال ۱۳۹۵

فصل اول کلیات

۱- مقدمه:

دانش زبان‌شناسی تاریخی و آگاهی از زبانهای کهن ایرانی، بویژه در سه دهه اخیر، رشد چشمگیری داشته است. با توجه به اینکه مطالعه زبانهای کهن ایرانی اساس شناخت زبان فارسی و گویشهای ایرانی و پشتوانه‌ای برای مطالعه و شناخت ادبیات فارسی است، نیاز به تربیت متخصصان برای آموزش و پژوهش در حوزه بررسی و مطالعه زبان و فرهنگ ایران دوچندان شده است. این مسائل همراه با لزوم شناخت فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی و میراث علمی و فرهنگی ایران، بازنگری در سرفصل دروس این رشته را که در تاریخ ۱۳۷۴/۷/۲ به تصویب رسیده است، به الزامی غیرقابل انکار مبدل کرده است. ضرورت این بازنگری که بر حسب بخشنامه شماره ۲۱/۴۷۷۶ مورخ ۱۳۸۹/۷/۷ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به صراحت اعلام شده، نشانگر توجه به رشد و پیشرفت علم و ادب و فرهنگ، و نیز درک دقیق گسترش روزافزون علوم مختلف در عرصه جهانی است. بازنگری در سرفصل دروس این رشته از دو منظر دیگر ضروری می‌نماید: نخست آنکه در سالهای اخیر، مطالعات دانشمندان در داخل و خارج از کشور برای شناخت و توصیف علمی زبانهای ایرانی گسترده‌تر شده و این مطالعات زمینه‌های تازه‌ای را برای بررسی و شناخت زبانهای کهن ایرانی فراهم آورده که باید در سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد «زبانهای باستانی ایران» معرفی و بررسی شوند؛ دوم آنکه بسیاری از منابع مصوبه مورخ ۱۳۷۴/۷/۲ قدیمی شده و در این سالها آثار و منابع بسیاری در داخل کشور تدوین یافته که می‌بایست در فهرست منابع این رشته معرفی شوند.

۲- اهداف:

هدف از تأسیس این رشته، مطالعه زبانهای باستانی ایران است و شناخت اصول و ویژگیهای آوایی، معنایی و دستوری آنها و تأثیر این زبانها بر زبان فارسی و زبانها و گویشهای بازمانده از آنها و نیز بررسی فرهنگ اقوامی که به این زبانها تکلم می‌کرده‌اند و در طول تاریخ همزمان با تکوین فرهنگ اسلامی بر آن تأثیرگذار یا از آن تأثیرپذیر بوده‌اند. مطالعه و بررسی زبانهای باستانی ایران شناخت لازم را درباره پیشینه و ساخت زبان فارسی و سایر گویشهای ایرانی فراهم می‌کند و زیربنای شناخت ادبیات غنی فارسی محسوب می‌گردد.

۳- اهمیت و ضرورت:

آموزش زبانهای باستانی ایران به دلایل زیر لازم و ضروری است:

- ۱) آثار بازمانده از زبانهای باستانی ایران مجموعه‌ای غنی و پربار و در خور شناخت و بررسی است؛
- ۲) مطالعه زبانهای باستانی ایران شناخت و درک لازم را درباره پیشینه و ساخت زبان فارسی و سایر گویشهای ایرانی فراهم می‌کند؛
- ۳) آشنایی با زبانها و ادبیات باستانی ایران، زیربنای شناخت ادبیات فارسی است؛
- ۴) تدوین فرهنگهای فارسی، دایرةالمعارفها، دانشنامه‌ها در حوزه تمدن ایرانی - اسلامی و نیز تدوین فرهنگهای ریشه‌شناسی فارسی تنها از طریق بررسی آثار بازمانده از دوره‌های کهن امکان‌پذیر است.

۴- تعداد و نوع واحدهای درسی:

مجموع واحدهای دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران (بدون احتساب واحدهای جبرانی) ۳۲ واحد به شرح جدول ذیل خواهد بود:

ردیف	نوع درس	تعداد واحد	ملاحظات
۱	درس تخصصی	۱۲ واحد	
۲	درس اختیاری	۱۶ واحد	
۳	پایان‌نامه	۴ واحد	ویژه دانشجویان شیوه آموزشی - پژوهشی
۴	سمینار	۴ واحد	ویژه دانشجویان شیوه آموزش محور
	جمع	۳۲ واحد	

تبصره ۱: برای پذیرفته‌شدگان دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران، بنا به تشخیص گروه آموزشی، حداکثر ۱۰ واحد درسی شامل ۵ درس جبرانی در نظر گرفته شده است. مطابق با تبصره ۲ ماده ۵ آئین‌نامه دوره کارشناسی ارشد (موضوع نامه شماره ۲۱/۱۵۴ مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۹ معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) تعیین تعداد و عناوین درس جبرانی و زمان انتخاب آنها بر عهده شورای گروه است. دانشجویانی که موظف به گذراندن درس‌های جبرانی باشند، می‌توانند این درس‌های را حداکثر برای دو نوبت انتخاب کنند. حداقل نمره قبولی در این درس‌های ۱۲ است و نمره در معدل دانشجو تاثیری ندارد.

تبصره ۲: گذراندن تمامی درس‌های اصلی و اختیاری برای کلیه دانشجویان این دوره الزامی است. دروس اختیاری بنا بر پیشنهاد دانشجویان و با توجه به امکانات آموزشی گروه تعیین خواهد شد و گذراندن این دروس الزامی است.

تبصره ۳: دانشجویانی که به شیوه "آموزشی - پژوهشی" به دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران راه یافته‌اند، موظف به گذراندن واحد پایان‌نامه هستند. با توجه به ماده ۲۷ آیین‌نامه دوره کارشناسی ارشد، دانشجویان موظف‌اند پس از پایان نیمسال اول و پیش از پایان نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایان‌نامه خود را به تأیید گروه آموزشی برسانند. موضوع پایان‌نامه پس از تأیید در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده قطعیت می‌یابد. با توجه به مواد ۱۸ و ۱۹ آیین‌نامه، استادان راهنما و مشاور پایان‌نامه به پیشنهاد دانشجو و تأیید شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده از اعضای هیئت علمی داخل یا خارج از مؤسسه آموزش عالی و با مرتبه حداقل استادیاری تعیین می‌شوند. مطابق با آیین‌نامه شماره ۲۱/۱۵۴ مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۹ معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری طول دوره کارشناسی ارشد حداکثر ۴ نیمسال تحصیلی است، اما با توجه به تبصره ۱۵ آیین‌نامه مذکور، افزایش مدت تحصیل در موارد استثنائی، با تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، تا یک نیمسال مجاز خواهد بود.

تبصره ۴: دانشجویانی که به شیوه "آموزشی" به دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران راه یافته‌اند، موظف به گذراندن واحد سمینار هستند. سمینار شامل ۴ واحد است که به صورت دو درس برای تحقیق و تتبع نظری و با توجه به امکانات آموزشی گروه در اختیار دانشجویان این شیوه قرار خواهد گرفت.

۵. نقش، توانایی و شایستگی دانش‌آموختگان:

فارغ‌التحصیلان این دوره می‌توانند در دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و پژوهشی داخل و خارج از کشور و دیگر سازمانها در زمینه‌های زیر خدمت کنند:

۱. همکاری در تدوین دانشنامه‌ها، فرهنگ‌ها، دایرةالمعارف‌ها، لغت‌نامه‌ها و فرهنگ‌های ریشه‌شناختی؛
۲. همکاری در طرح‌های پژوهشی تاریخی، انسان‌شناسی، مردم‌شناسی و دیگر حوزه‌های علوم اجتماعی؛
۳. همکاری در طرح‌های پژوهشی گویشهای ایرانی و تهیه و تدوین اطلس گویش‌شناسی ایران؛
۴. همکاری در تدوین دستور زبان فارسی؛
۵. همکاری در پژوهش‌های زبانهای باستانی، خطوط باستانی، فرهنگ، آراء و عقاید ایران باستان؛
۶. همکاری در پژوهش‌های زبانشناختی، ادبیات فارسی، باستانشناختی، تاریخی و بررسی‌های فرهنگی؛
۷. همکاری در خلق آثار زبانی - هنری مبتنی بر دوره‌های تاریخی زبان فارسی.

شرایط و ضوابط ورود به دوره:

دانشجویان دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران از میان فارغ التحصیلان تمامی رشته‌های کارشناسی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انتخاب می‌شوند. داوطلبان ورود به این دوره علاوه بر داشتن شرایط عمومی ورود به دوره کارشناسی ارشد، باید در آزمون ورودی این دوره، شامل مواد امتحانی مندرج در صفحه بعد، شرکت کنند و موفقیت آنان در این آزمون مورد تأیید سازمان سنجش آموزش کشور قرار گیرد:

ردیف	مواد امتحانی	ضریب
۱	زبان تخصصی	۲
۲	تاریخ و دستور زبان فارسی	۲
۳	مقدمات زیان‌شناسی	۱
۴	تاریخ و فرهنگ ایران پیش از اسلام	۲

فصل دوم
جدول دروس رشته زبانهای باستانی ایران

دروس دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران، بر حسب دو شیوه «آموزشی-پژوهشی» و «آموزشی»، به ترتیب شامل، ۱۲ واحد جبرانی برای تمامی دانشجویان، ۱۲ واحد درس تخصصی، ۱۶ واحد درس اختیاری و ۴ واحد پایان نامه (ویژه دانشجویان آموزشی - پژوهشی) یا ۴ واحد سمینار (ویژه دانشجویان آموزش محور) خواهد بود. در چنین شرایطی، ۴ واحد پایان نامه یا ۴ واحد سمینار، مکمل واحدهای درس‌های تخصصی تلقی خواهند شد.

دانشجویان این رشته می‌توانند حداکثر در نیمسال چهارم (بدون احتساب نیمسال تحصیلی مربوط به واحدهای جبرانی) از پایان نامه خود دفاع کنند.

۱. جدول دروس جبرانی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی			تعداد ساعات	پیشیاز
				نظری	عملی	نظری - عملی		
۱	مقدمات زبان شناسی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۲	مقدمات زبان فارسی باستان	۲	۱۶	۰		۳۲		
۳	مقدمات زبان اوستایی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۴	مقدمات زبان فارسی میانه	۲	۱۶	۰		۳۲		
۵	روش تحقیق	۲	۱۶	۰		۳۲		

- * دروس جبرانی در نخستین نیمسال دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران ارائه می‌شود.
- ** دروس جبرانی برای کلیه دانشجویان صرف نظر از رشته کارشناسی آنان، با نظر گروه آموزشی الزامی است.
- ** این تعداد واحد به عنوان یک نیمسال تحصیلی به کل سنوات دانشجویان اضافه می‌شود.

۲. جدول دروس تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی			تعداد ساعات	پیشیاز
				نظری	عملی	نظری - عملی		
۱	وندیداد	۲	۱۶	۰		۳۲	۰۳	
۲	کتابخانه های فارسی باستان	۲	۱۶	۰		۳۲	۰۲	
۳	متون اندرزی فارسی میانه	۲	۱۶	۰		۳۲	۰۴	
۴	متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی	۲	۱۶	۰		۳۲	۰۴	
۵	یشتهای جدید	۲	۱۶	۰		۳۲	۱	
۶	متون روایی فارسی میانه	۲	۱۶	۰		۳۲	۳	

۳. جدول دروس اختیاری

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی			تعداد ساعات	پیشیاز
				نظری	عملی	نظری - عملی		
۱	بشتهای کهن	۲	۱۶	۰		۳۲	۵	
۲	متون اساطیری فارسی میانه	۲	۱۶	۰		۳۲	۶	
۳	متون پهلوی اشکانی مانوی	۲	۱۶	۰		۳۲	۴	
۴	دستور تاریخی زبان فارسی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۵	کتابهای فارسی میانه و پهلوی اشکانی	۲	۱۶	۰		۳۲	۰۴	
۶	متون اساطیری فارسی میانه مانوی	۲	۱۶	۰		۳۲	۴	
۷	کیشهای ایران باستان	۲	۱۶	۰		۳۲		
۸	تاریخ و فرهنگ ایران باستان	۲	۱۶	۰		۳۲		
۹	اساطیر ایران	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۰	آشنایی با زبان سغدی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۱	آشنایی با زبان سنسکریت	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۲	آشنایی با زبان آرامی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۳	آشنایی با زبان یونانی کهن	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۴	آشنایی با زبان لاتین	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۵	آشنایی با زبان خوارزمی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۶	آشنایی با زبان بلخی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۷	آشنایی با زبان ختنی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۸	آشنایی با زبان سومری	۲	۱۶	۰		۳۲		
۱۹	آشنایی با زبان سریانی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۲۰	آشنایی با زبان حثی	۲	۱۶	۰		۳۲		
۲۱	آشنایی با زبان عیلامی	۲	۱۶	۰		۳۲		

۲۲	آشنایی با زبان آکدی	۲	۱۶	۰	۳۲
۲۳	زبان و ادبیات فارسی	۲	۱۶	۰	۳۲
۲۴	جامعه‌شناسی زبان	۲	۱۶	۰	۳۲
۲۵	واج‌شناسی تاریخی زبان فارسی	۲	۱۶	۰	۳۲
۲۶	زبان‌شناسی تاریخی	۲	۱۶	۰	۳۲
۲۷	گوش‌شناسی	۲	۱۶	۰	۳۲

- از میان دروس اختیاری فوق، دانشجو موظف است ۱۶ واحد انتخاب کند.
- دانشجویان دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی، باید هشت درس (شانزده واحد) از میان درس‌های مذکور در جدول فوق، انتخاب کنند و برای ارائه به گروه آموزشی پیشنهاد دهند. با توجه به امکانات موجود در هر گروه آموزشی، تعیین درس‌های اختیاری از اختیارات شورای گروه است. انتخاب هشت درس از میان درس‌های اختیاری برای گذراندن دوره ضروری است و هیچ یک از درس‌های اختیاری نمی‌تواند جایگزین درس‌های اصلی شود.

۴. الف) پایان‌نامه (ویژه دانشجویان شیوه پژوهشی)

پیشیاز	تعداد ساعات	نوع واحد درسی			تعداد جلسات	تعداد واحد	نام درس	ردیف
		نظری - عملی	عملی	نظری				
	۱۲۸		۰		۴	پایان‌نامه	۲۸	

دانشجویان موظف‌اند حداکثر در نیمسال چهارم (بدون احتساب نیمسال تحصیلی مربوط به واحدهای جبرانی) از پایان‌نامه خود دفاع کنند.

ب) سمینار (ویژه دانشجویان شیوه آموزشی)

پیشیاز	تعداد ساعات	نوع واحد درسی			تعداد جلسات	تعداد واحد	نام درس	ردیف
		نظری - عملی	عملی	نظری				
	۲۲			۰	۱۶	۲	سمینار مسائل زبانهای ایرانی	۲۹
	۲۲			۰	۱۶	۲	سمینار مسائل میان‌رشته‌ای	۳۰

فصل سوم
سرفصل دروس رشته زبانهای باستانی ایران

مقدمات زبان‌شناسی An Introduction to linguistics

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف‌های کلی: آشنایی با مقدمات آواشناسی، واج‌شناسی، صرف، نحو و اصول دستور زبان فارسی

سرفصل درس:

معرفی مفاهیم مقدماتی در آواشناسی و واج‌شناسی، فرایندهای واجی، مشخصه‌های ممیز، قواعد واجی، ساختمان هجایی و عناصر زبرزنجیری در زبان فارسی، معرفی مفاهیم مقدماتی در اصول دستور زبان فارسی شامل تعریف واژه، تکواژ، تکواژگونه، انواع تکواژها و فرایندهای واژه‌سازی در زبان فارسی، قواعد ساخت سازه‌ای، شیوه تشخیص سازه‌ها، نقش‌های دستوری، مقولات دستوری شمار، جنس، حالت، زمان، نمود، وجه

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- ثمره، یدالله (۱۳۷۸). *آواشناسی زبان فارسی: آواها و ساخت آوایی هجا* (ویرایش دوم). تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- حق‌شناس، علی محمد (۱۳۵۶). *آواشناسی (فونتیکی)*. تهران: انتشارات آگاه.
- شفاقی، ویدا (۱۳۸۶). *مبانی صرف*. تهران: سمت.
- گلنم، ارسلان (۱۳۸۵). *اصول دستور زبان*. تهران: سمت.
- مدرسی قوامی، گلناز (۱۳۹۰). *آواشناسی: بررسی علمی گفتار*. تهران: سمت.
- مشکوة‌الدینی، مهدی (۱۳۸۵). *ساخت آوایی زبان*. مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
- _____ (۱۳۸۸). *دستور زبان فارسی: واژگان و پیوندهای ساختی*. چاپ چهارم. تهران: سمت.
- Akmajian, A., Demer, R. A., Farmer, A. K., & Harnish, R. M. (۲۰۰۱). *Linguistics: An introduction to language and communication*. MIT press.
- Fromkin, Victoria, Robert Rodman & Nina Hymes. (۲۰۱۰) *An Introduction to Language*. ۶th ed. Fort Worth, etc: Holt. Rinehart & Winston.
- Lyons, J. (۱۹۸۱). *Language and linguistics*. Cambridge University Press.
- Kroeger, P. R. (۲۰۰۵). *Analyzing grammar: An introduction*. Cambridge University Press.

مقدمات زبان فارسی باستان An Introduction to Old Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آثار، خط و مقدمات دستور زبان فارسی باستان

سرفصل درس:

جایگاه و اهمیت زبان فارسی باستان در خانواده زبان‌های ایرانی، آموزش خط میخی فارسی باستان و شیوه حرف‌نویسی و واج‌نویسی آن، آشنایی با مبانی دستور زبان فارسی باستان و توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی آن، خواندن متون ساده به زبان فارسی باستان

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۵-۱۳۷۶). *راهنمای زبانهای باستانی ایران*. دو جلد. تهران: سمت.
- شارب، رلف نارمن (۱۳۴۶). *فرمانهای شاهان هخامنشی*. شیراز: دانشگاه شیراز.
- مولایی، چنگیز (۱۳۹۲). *راهنمای زبان فارسی باستان*. چاپ دوم. تهران: انتشارات مهرنامگ.
- Brandenstein, W. und M. Mayrhofer (۱۹۶۴). *Handbuch des Altpersischen*. Wiesbaden.
- Hinz, W. (۱۹۷۳). *Neue Wege im Altpersischen*. Wiesbaden.
- Kent, R. (۱۹۴۶). *Old Persian: Grammar, Texts, Lexicon*. New Haven: Connecticut.
- Schmitt, R. (۱۹۸۹) "Altpersisch". *Compendium Linguarum Iranicarum*. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag. pp. ۵۶-۸۵.
- Schmitt, R. (۲۰۰۸) "Old Persian". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. ۷۶-۱۰۰.
- Skjærvø, P. O. (۲۰۱۰) "Old Iranian". *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. pp. ۴۳-۱۹۵.

مقدمات زبان اوستایی An Introduction to Avestan language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آثار، خط و مقدمات دستور زبان اوستایی

سرفصل درس:

جایگاه و اهمیت زبان اوستایی در خانواده زبان‌های ایرانی، آشنایی با متون اوستایی و محتوای آنها، آموزش الفبای اوستایی و شیوه حرف‌نویسی آن، آشنایی با مبانی دستور زبان اوستایی و توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی آن، خواندن متون ساده به زبان اوستایی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	○	○	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۵-۱۳۷۶). *راهنمای زبانهای باستانی ایران*. دو جلد. تهران: سمت.
- راشد محصل، محمد تقی (۱۳۶۳). *درآمدی بر دستور زبان اوستایی*. تهران: کاریان.
- Hale, M. (۲۰۰۸) "Avestan". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. ۱۰۱-۱۲۲.
- Hoffmann, K. (۱۹۸۷), "Avestan Language". in *Encyclopædia Iranica*. ed. by E. Yarshater, London / New York, vol. ۲, pp. ۴۷-۶۲.
- Hoffmann, K. and Forssman (۱۹۹۶). *Avestische Laut- und Flexionslehre*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck.
- Jackson, A.V.W. (۱۸۹۲). *An Avesta Grammar in Comparison with Sanskrit*. Stuttgart.
- Kellens, J. (۱۹۸۷), "Avesta". in *Encyclopædia Iranica*, ed. by E. Yarshater. London / New York, Vol. ۲, pp. ۳۵-۴۴.
- Kellens, J. (۱۹۸۹) "Avestique". *Compendium Linguarum Iranicarum*. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag. pp. ۳۲-۵۵.
- Martínez, J. and M. de Vaan. (۲۰۱۴). *Introduction to Avestan*. tr. by S. Sandell, Leiden/Boston.
- Reichelt, H. (۱۹۱۱). *Avesta Reader: Texts, Notes, Glossary and Index*. Strassburg.
- Skjærvø, P. O. (۲۰۱۰) "Old Iranian". *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. pp. ۴۳-۱۹۵.

مقدمات زبان فارسی میانه An Introduction to Middle Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آثار، خط و مقدمات دستور زبان فارسی میانه

سرفصل درس:

معرفی آثار بازمانده از زبان فارسی میانه، آموزش خط فارسی میانه و شیوه حرف‌نویسی و واج‌نویسی آن، آشنایی با هزوارش‌های خط فارسی میانه، آشنایی با مبانی دستور زبان فارسی میانه و توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی آن، خواندن متون ساده به فارسی میانه

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	○	*	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۵-۱۳۷۶). *راهنمای زبانهای باستانی ایران*. دو جلد. تهران: سمت.
- آموزگار، ژاله و احمد تفضلی (۱۳۸۰). *زبان پهلوی، ادبیات و دستور آن*. چاپ سوم. تهران: انتشارات معین.
- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). *تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام*. تهران: انتشارات سخن.
- Boyce, M. (۱۹۶۸). "Middle Persian Literature". *Handbuch der Orientalistik*. Abt. ۱. Bd. ۴. Iranistik. Abs. ۲, Leiden and Cologne, pp. ۳۱-۶۶.
- Hale, M. (۲۰۰۸) "Pahlavi". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. ۱۲۳-۱۳۵.
- Mackenzie, D. N. (۱۹۷۱). *A Concise Pahlavi Dictionary*. Oxford.
- Macuch, M. (۲۰۰۷). "Pahlavi Literature". In *The Literature of Pre-Islamic Iran (Companion Volume I, To A History of Persian Literature)*. ed. By R. E. Emmerick & M. Macuch, pp. ۱۱۶-۱۹۶.
- Nyberg, H.S. (۱۹۶۴-۱۹۷۴). *A Manual of Pahlavi*. vols. I-II. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
- Skjærvø, P. O. (۲۰۱۰) "Middle West Iranian". *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. pp. ۱۹۶-۲۷۸.
- Sundermann, W. (۱۹۸۹) 'Westmitteliranische Sprachen', 'Mittelpersisch'. In *Compendium Linguarum Iranicarum*. Shmitt, R. (ed.). Wiesbaden. pp. ۱۰۶-۱۱۳, ۱۱۴-۱۳۷, ۱۳۸-۱۶۴.

روش تحقیق Research Method

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با انواع روش‌های پژوهش در زبانهای باستانی، کسب توانایی در برنامه‌ریزی و اجرای پژوهش‌های تحقیقی

سرفصل درس:

ارائه مفاهیم اولیه شامل روش و منطق نوین علمی، ضوابط انتخاب و شیوه طرح موضوع تحقیق، معرفی پژوهش‌های کمی و کیفی، معرفی ابزارهای انواع پژوهش، ملاک‌های روایی، پایایی و تعمیم‌پذیری، طرح پرسش و ساختن فرضیه، متغیرها و انواع آنها، تعیین و تعریف جامعه آماری و روش نمونه‌گیری، نحوه استفاده از منابع، کنترل و طبقه‌بندی اطلاعات، بحث‌های نظری درباره شیوه‌های تجزیه و تحلیل متون کهن، آشنایی با روش تحلیل محتوا و انواع آن با تأکید بر تحلیل محتوای متون کهن

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
*			*

منابع پیشنهادی:

- باردن، لورنس (۱۳۷۵). تحلیل محتوا. مترجم: محمد یمنی دوزی سرخابی و ملیحه آشتیانی. تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- حافظ نیا، محمد رضا (۱۳۸۶). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. تهران: انتشارات سمت.
- خاکس، غلامرضا (۱۳۸۹). روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نامه نویسی. چاپ هفتم. تهران: انتشارات بازتاب.
- رامپولا، مری لین (۱۳۹۴). راهنمای نگارش تاریخ. ترجمه لی لا سازگار. تهران.
- کریپندورف، کلوس (۱۳۸۳). تحلیل محتوا: مبانی روش‌شناسی. مترجم: هوشنگ ناییبی. تهران: نشر نی.
- موحد، ضیاء (۱۳۹۳). البته واضح و مبرهن است که (رساله‌ای در مقاله‌نویسی). تهران: نیلوفر.
- هولستی، ال. ج. آر. (۱۳۷۳). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی. ترجمه نادر سالرزاده امیری. تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
- Blaxter. L.C. Hughes & M. Tight. (۲۰۰۶). *How to research*. NY: McGraw-Hill Education.
- Gibaldi. J. (۲۰۰۳). *MLA handbook for writers for research papers*. The Modern Language Association.
- Leedy. P.D. & J.E. Ormrod. (۲۰۰۵). *Practical research: Planning and design* (۸th ed.). Upper Saddle River, NJ.: Pearson, Prentice-Hall.

- Lester. J.D. & J. Lester, Jr. (۲۰۰۵). *Writing research papers* (۱۱th ed.). Pearson. Longman.
- McBurney. D.H. (۱۹۹۴). *Research methods*. Brooks/Cole Publishing Company.
- Wiersma. W. & S.G. Jurs. (۲۰۰۵). *Research methods in education*. Boston: Pearson.

وندیداد Vendidad

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مقدمات زبان اوستایی

هدف: شناخت متون ساده زبان اوستایی

سرفصل درس:

خواندن متون ساده‌ای از وندیداد و بررسی محتوایی و دستوری آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- پوردادود، ابراهیم (۱۳۷۷) یشتها، ۲ جلد. تهران: اساطیر.
- _____ (۱۳۸۰). یستا. تهران: اساطیر.
- داعی الاسلام، سید محمدعلی (۱۳۶۱). وندیداد. تهران: کتابخانه دانش.
- مقدم، محمد (۱۳۶۳). داستان جم (ایران کوده، شماره ۶). تهران: سازمان انتشارات فروهر.
- Gershevitch, I. (۱۹۶۸). "Old Iranian Literature". *Handbuch der Orientalistik*. Abt. ۱, Bd. ۴: *Iranistik*. Abs. ۲: *Literatur*. Lief. ۱. Leiden.
- Hintze, A. (۲۰۰۷). "Avestan Literature". *The Literature of Pre-Islamic Iran* (companion volume ۱ to *History of Persian Literature*). ed. by R. E. Emmeric and M. Macuch. New York.
- Jackson, A.V.W. (۱۸۹۲). *An Avesta Grammar in Comparison with Sanskrit*. Stuttgart.
- Pirart, É. (۲۰۱۴). *L'Aphrodite iramienne: etude de la déesse Ārti, traduction annotée et édition critique des avestique la concernant*. Paris.
- Pirart, E. V. (۱۹۹۲). *Kayân Yasn (Yasht ۱۹, ۹-۹۶)*. Barcelon.
- Reichelt, H. (۱۹۱۱). *Avesta Reader: Texts, Notes, Glossary and Index*. Strassburg.
- Reichelt, H. (۱۹۰۹). *Awestisches Elementarbuch*. Heidelberg: C. Winter.

کتیبه های فارسی باستان

Old Persian Inscriptions

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مقدمات زبان فارسی باستان

هدف: تسلط بر متون و دستور زبان فارسی باستان

سرفصل درس:

بررسی کتیبه های فارسی باستان، توصیف و تحلیل ساختمان آوایی، صرفی، نحوی و ریشه شناختی زبان فارسی باستان

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

• شارب، رلف نارمن (۱۳۴۶). *فرمانهای شاهنشاهان هخامنشی*. شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.

- Brandenstein. W. und Mayrhofer. (۱۹۶۴). *Hanbuch des Altpersischen*. Wiesbaden.
- Kent. R. (۱۹۴۶). *Old Persian: Grammar, Texts, Lexicon*. New Haven: Connecticut.
- Schmitt. R. (۲۰۰۰). *The Old Persian Inscriptions of Naqsh-I Rostam and Persepolis*, London.
- Schmitt. R. (۲۰۰۸). "Old Persian". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. ۷۶-۱۰۰.
- Schmitt. R. (۱۹۹۱). *The Bisitun Inscriptions of Darius the Great, Old Persian Text*. London.
- Schmitt. R. (۲۰۰۹). *Die Altpersischen Inschriften der Achaimeniden*. Reicher Verlag Wiesbaden.
- Skjærvø. P. O. (۲۰۱۰). "Old Iranian". *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. pp. ۴۳-۱۹۵.

متون اندرزی فارسی میانه
Middle Persian Didactic texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: مقدمات زبان فارسی میانه

هدف: شناخت متون اندرزی زبان فارسی میانه و ویژگیهای زبانی آنها

سرفصل درس:

خواندن متون اندرزی زبان فارسی میانه، بررسی محتوایی و دستوری آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). *تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام*. به کوشش ژاله آموزگار. چاپ دوم. تهران: انتشارات سخن.
- _____ (۱۳۸۰). مینوی خرد. چاپ سوم. تهران: توس.
- _____ (۱۳۴۸). *واژه‌نامه مینوی خرد*. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- Boyce, M., (۱۹۶۸). "Middle Persian Literature" *Handbuch der Orientalistik*. Abt. ۱. Bd. ۴. Iranistik. Abs. ۲. Leiden and Cologne. pp. ۳۱-۶۶.
- Brunner, C.J. (۱۹۷۷). *A Syntax of Western Middle Iranian*. Delmar.
- Jamasp-Asana, J.M. (۱۸۹۷). *Pahlavi Texts*, Bombay.
- Mackenzie, D. N. (۱۹۷۱). *A Concise Pahlavi Dictionary*. Oxford.
- Macuch, M. (۲۰۰۷) "Pahlavi Literature". In *The Literature of Pre-Islamic Iran (Companion Volume I, To A History of Persian Literature)*. ed. By R. E. Emmerick & M. Macuch, pp. ۱۱۶-۱۹۶.
- Nyberg, H. S. (۱۹۶۴, ۱۹۷۴). *A Manual of Pahlavi*. vol. I-II. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.

متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی
Non-mythic Texts in Manichaean Middle Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مقدمات زبان فارسی میانه

هدف: آشنایی با متون فارسی میانه مانوی، خط و ویژگیهای زبانی آنها

سرفصل درس:

معرفی متون مانوی، آموزش خط مانوی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان فارسی میانه ترفانی، خواندن متون ساده فارسی میانه ترفانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۵-۱۳۷۶). راهنمای زبانهای باستانی ایران. دو جلد. تهران: سمت.
- بهار، مهرداد و ابوالقاسم اسماعیل پور (۱۳۹۳). ادبیات مانوی. تهران: کارنامه.
- میرفخرایی، مهشید (۱۳۸۷). فرشته روشنی، مانی و آموزه‌های او. تهران: ققنوس.
- Andreas, F. C. and Henning, W. B. (۱۹۳۲). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan* I. Berlin.
- _____ (۱۹۳۳). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan* II. Berlin.
- _____ (۱۹۳۴). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan* III. Berlin.
- Boyce, M. (۱۹۷۵). *A Reader in Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica ۹)*. Leiden.
- Boyce, M. (۱۹۷۷). *A Word-list of Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica ۹a)*. Leiden.
- Durkin-Meisterernst, D. (۲۰۰۴). *Dictionary of Manichaean Middle Persian and Parthian*. Turnhout.

- Henning, W. B. (۱۹۳۳). *Das Verbum des Mittelpersischen der Turfanfragmente*. ZII. ۹. pp. ۱۵۸-۲۵۳.

یشت‌های جدید
Younger Yasht Texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیناز: وندیداد

هدف: مهارت در ویژگی‌های دستوری متون یشت‌ها

سرفصل درس:

خواندن متون یشت‌ها و بررسی و تحلیل محتوایی و دستوری آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- مولایی، چنگیز (۱۳۹۲). آبان یشت. تهران: مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی.
- Bartholomae. Ch. (۱۹۰۴). *Altiranisches Wörterbuch*. Strassburg.
- Gershevitch. I. (۱۹۶۷). *The Avesta Hymn to Mithra*. Cambridge.
- Hintze. A. (۱۹۹۴). *Zamyād yašt: Introduction, Avesta Text, Translation, Glossary*. Wiesbaden.
- Humbach. H. and P. R. Ichaporia. (۱۹۹۸). *Zamyād Yasht (Yasht ۱۹ of the Younger Avesta: Text, Translation, Commentary)*. Wiesbaden.
- Jackson. A.V.W. (۱۸۹۲). *An Avesta Grammar in Comparison with Sanskrit*. Stuttgart.
- Kellens. J. (۱۹۸۴). *Le verb Avestique*. Wiesbaden.
- Reichelt. H. (۱۹۱۱). *Avesta Reader: Texts, Notes, Glossary and Index*. Strassburg.
- Skjærvø. P. O. (۲۰۱۰). "Old Iranian". *The Iranian Languages*. ed. by G. Windfuhr. London/New York.
- Wolff. F. (۱۹۱۰). *Avesta, die Heiligen Bücher der Parsen*. Strassburg.

متون روایی فارسی میانه Narrative Middle Persian Texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون اندرزی فارسی میانه

هدف: شناخت متون داستانی، تاریخی و جغرافیایی به زبان فارسی میانه و ویژگیهای زبانی آنها

سرفصل درس:

خواندن متون داستانی، تاریخی و جغرافیایی به زبان فارسی میانه، بررسی محتوایی و دستوری آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). *تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام*. به کوشش ژاله آموزگار. چاپ دوم. تهران: انتشارات سخن.
- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۵-۷۶). *راهنمای زبانهای باستانی*. ۲ جلد. تهران: سمت.
- بهار، مهرداد (۱۳۸۴). *پژوهشی در اساطیر ایران*. چاپ پنجم. تهران: آگاه.
- فره‌وشی، بهرام (۱۳۷۸). *کارتنامه اردشیر بابکان*. چاپ دوم. تهران: دانشگاه تهران.
- ماهیار نوابی، یحیی (۱۳۷۴). *یادگار زریران*. تهران: اساطیر.
- _____ (۱۳۴۸). *درخت آسوریک*. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- Benveniste, E. (۱۹۳۲). "Le Mémorial de Zarēr". *JA* ۲۲۰. pp. ۲۴۵-۲۲۳.
- Brunner, Ch. J. (۱۹۷۷). *A Syntax of Western Middle Iranian*. New York.
- Durkin-Meisterernst, D. (۲۰۱۴). *Grammatik des Westmitteliranischen*. Wien.
- Jamasp-Asana, J. M. (۱۸۹۷-۱۹۱۳). *Pahlavi Texts*. Bombay.
- Nyberg, H.S. (۱۹۶۴-۱۹۷۴). *A Manual of Pahlavi*. vols. I-II. Wiesbaden.

یشت‌های کهن Older Yasht Texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: یشت‌های جدید

هدف: مهارت در متون دشوارتر یشتها

سرفصل:

خواندن متون یشتها و تحلیل محتوایی و دستوری آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	*

منابع پیشنهادی:

• مولایی، چنگیز (۱۳۸۲). فروردین یشت. تبریز: انتشارات دانشگاه تبریز.

- Bartholomae, Ch. (۱۹۰۴), *Altiranisches Wörterbuch*, strassburg.
- Gershevitch, I. (۱۹۶۷). *The Avesta Hymn to Mithra*. Cambridge.
- Hintze, A. (۱۹۹۴). *Zamyād yašt: Introduction, Avesta Text, Translation, Glossary*. Wiesbaden.
- Hoffmann, K. and Forssman (۱۹۹۶). *Avestische Laut- und Flexionslehre*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck.
- Humbach, H. and P. R. Ichaporia. (۱۹۹۸). *Zamyād Yasht (Yasht ۱۹ of the Younger Avesta: Text, Translation, Commentary)*. Wiesbaden.
- Jackson, A.V.W. (۱۸۹۲). *An Avesta Grammar in Comparison with Sanskrit*. Stuttgart.
- Panaino, A. (۱۹۹۰). *Tištīya, part I: The Avestan Hymn to Sirius*. Roma.
- Reichelt, H. (۱۹۱۱). *Avesta Reader: Texts, Notes, Glossary and Index*. Strassburg.
- Wolff, F. (۱۹۱۰). *Avesta, die Heiligen Bücher der Parsen*, Strassburg.

متون اساطیری فارسی میانه Mythic Middle Persian Texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون روایی فارسی میانه

هدف: شناخت متون زبان فارسی میانه و بررسی ویژگیهای دستوری آنها

سرفصل درس:

خواندن و کسب مهارت در متون فارسی میانه (بند هشت، زادسپرم، روایت پهلوی) و بررسی محتوایی و دستوری آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	*

منابع پیشنهادی:

- بهار، مهرداد (۱۳۸۰). بند هشت. تهران: توس.
- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام. به کوشش ژاله آموزگار. چاپ دوم. تهران: انتشارات سخن.
- راشد محصل، محمد تقی (۱۳۸۵). ویزید گیهای زادسپرم. چاپ دوم. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی.
- میرفخرایی، مهشید (۱۳۹۱). روایت پهلوی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- Anklesaria, E.T.D. (۱۹۰۸). *The Bundahishn, Being a Facsimile of the TS Manuscript No. ۲*. Bombay.
- Anklesaria, B. T. (۱۹۵۶). *Zand-Ākāsīh*, Bombay.
- Brunner, Ch. J. (۱۹۷۷). *A Syntax of Western Middle Iranian*, Delmar and New York.
- Durkin-Meisterernst, D. (۲۰۱۴). *Grammatik des Westmitteliranischen*. Wien.
- Gignoux, Ph. and A. Tafazzoli (۱۹۹۳). *Anthologie de Zādspram*. Association pour l'avancement des études iraniennes. Paris.

متون پهلوی اشکانی مانوی Parthian Manichaean Texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیناژ: متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی

هدف: شناخت متون پهلوی اشکانی ترفانی

سرفصل درس:

خواندن متون پهلوی اشکانی مانوی و بررسی و تحلیل محتوایی و دستوری آنها، توصیف ساختمان آوایی، صرفی، نحوی زبان پهلوی اشکانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۴). *شعر در ایران پیش از اسلام*. تهران: طهوری.
- رضایی باغ‌بیدی، حسن (۱۳۸۸). *واهنمای زبان پارسی، ج ۲*. تهران: ققنوس.
- Andreas. F. C. and Henning. W. B. (۱۹۳۲). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan I*. Berlin.
- _____ (۱۹۳۳). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan II*. Berlin.
- _____ (۱۹۳۴). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan III*. Berlin.
- Asmussen. Jes P. (۱۹۷۵). *Manichaean Literature*. New York.
- Boyce. M. (۱۹۵۴). *The Manichaean Hymn-Cycles in Parthian*. London/New York/Toronto.
- Boyce. M. (۱۹۷۵). *A Reader in Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica ۹)*. Téhéran-Liège.
- Boyce. M. (۱۹۷۷). *A Word-List of Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica ۹a)*. Téhéran-Liège.
- Durkin-Meisterernst. D. (۲۰۰۴). *Dictionary of Manichaean Middle Persian and Parthian*. Turnhout.
- Durkin-Meisterernst. D. (۲۰۱۴). *Grammatik des Westmitteliranischen (Parthisch und Mittelpersisch)*. Wien.
- Ghilain. A. (۱۹۳۹). *Essai sur la langue Parth.*, Louvain.

دستور تاریخی زبان فارسی A Historical Grammar of Persian Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: شناخت سیر تحولات زبان فارسی از دوره باستان تا به امروز

سرفصل درس:

بررسی ساختمان آوایی، واژگانی و دستوری ایرانی باستان، ایرانی میانه و فارسی نو، مقایسه و رابطه ساختمان آوایی، صرفی و نحوی هر سه دوره

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۴). دستور تاریخی زبان فارسی. تهران: سمت.
- نانل خانلری، پرویز (۱۳۷۷). تاریخ زبان فارسی. ۳ جلد. چاپ ششم. تهران: فردوس.
- Durkin-Meisterernst, D. (۲۰۱۴). *Grammatik des Westmitteliranischen*. Wien.
- Hale, M. (۲۰۰۸). "Avestan". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. ۱۰۱-۱۲۲.
- Hale, M. (۲۰۰۸). "Pahlavi". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. ۱۲۳-۱۳۵.
- Lazard, Gilbert (۱۹۶۳). *La langue des plus anciens monuments de la prose persan*. Paris: Librairie C. Klincksieck.
- Schmitt, R. (۱۹۸۹) *Compendium Linguarum Iranicarum*. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag.
- Schmitt, R. (۲۰۰۸). "Old Persian". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. ۷۶-۱۰۰.
- Windfuhr, G. (۲۰۱۰). *The Iranian Languages*. London and New York: Routledge.

کتیبه‌های فارسی میانه و پهلوی اشکانی
Middle Persian and Parthian Inscriptions

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مقدمات زبان فارسی میانه

هدف: شناخت کتیبه‌های فارسی میانه و پهلوی اشکانی و ویژگی‌های خطی و زبانی آنها

سرفصل درس:

بررسی و تحلیل کتیبه‌های فارسی میانه و پهلوی اشکانی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی، نحوی و ریشه‌شناختی آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	۵	۵	

منابع پیشنهادی:

- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام. به کوشش ژاله آموزگار. چاپ دوم. تهران: انتشارات سخن.
- Back. M. (۱۹۷۸). *Die Sassanidischen Staatsinschriften (= Acta Iranica 18)*. Téhéran-Liège.
- Frye. R. N. (۱۹۶۶). "The Persepolis Middle Persian Inscription from the Time of Shapur II". *Acta Orientalia* xxx. pp. ۸۳-۹۳.
- Gignoux. Ph. (۱۹۹۱). *Les Quatre Inscriptions du Mage Kirdīr (= Studia Iranica, cahier 9)*. Paris.
- Gignoux. Ph., (۱۹۷۲). *Glossaire des Inscriptions Pahlavies et Parthes*. London.
- Hinz. W. (۱۹۷۰). "Die Inschrift des Hohenpriester Kardēr am Turm von Naqsh-e Rostam". *AMI* ۳. pp. ۲۵۱-۲۶۵.
- Humbach. H. (۱۹۹۸). "Epigraphy ۱. Old Persian and Middle Iranian Epigraphy". *Encyclopaedia Iranica*. ed. by E. Yarshater. vol. VIII. Costa Mesa. California. pp. ۴۷۸-۴۸۸.
- Huyse. Ph. (۱۹۹۹). *Die dreisprachige Inschrift Šābuhrs I. an der Ka'ba-i Žardušt (ŠKZ)*. Corp. Inscr. Iran. III. Vol. I. Text I. ۲ vols. London.

- Huysse. Ph.. (۲۰۰۷). "Inscriptional Literature in Old and Middle Iranian Languages". *The Literature of Pre-Islamic Iran (Companion Volume I: To A History of Persian Literature)*. ed. by R. E. Emmerick & M. Macuch. pp. ۷۲-۱۱۰.
- MacKenzie, D. N. (۱۹۸۹) "Kerdir's inscription". *The Sasanian Rock Reliefs at Naqsh-e Rostam, Naqsh-e Rostam* ۷. Iranische Denkmäler. Lief. ۱۳. Reihe II: Iranische Felsreliefs I. Berlin. pp. ۳۰-۷۲.
- MacKenzie, D. N. (۱۹۷۸). "Shapur's Shooting". *BSOAS* ۴۱. pp. ۴۹۹-۵۱۱.
- Nyberg, H.S. (۱۹۶۴-۱۹۷۴). *A Manual of Pahlavi*. vols. I-II. Wiesbaden.

متون اساطیری فارسی میانه مانوی
Mythic Manichaean Middle Persian Texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی

هدف: شناخت متون پیشرفته فارسی میانه مانوی و ویژگیهای زبانی آنها

سرفصل درس:

خواندن متون پیشرفته فارسی میانه مانوی، بررسی و تحلیل محتوایی و دستوری آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	*

منابع پیشنهادی:

- اسماعیل پور، ابوالقاسم (۱۳۹۵). *اسطوره آفرینش در آئین مانوی*. تهران: نشر چشمه.
- بهار، مهرداد و ابوالقاسم اسماعیل پور (۱۳۹۳). *ادبیات مانوی*. تهران: کارنامه.
- Andreas, F. C. and Henning, W. B. (۱۹۳۲). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan I*. Berlin.
- _____ (۱۹۳۳). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan II*. Berlin.
- _____ (۱۹۳۴). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan III*. Berlin.
- Boyce, M. (۱۹۷۵). *A Reader in Manichaean Middle Persian and Parthia (Acta Iranica ۹)*. Téhéran-Liège.
- Boyce, M. (۱۹۷۷). *A Word-List of Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica ۹a)*. Téhéran-Liège.
- Durkin-Meisterernst, D. (۲۰۰۴). *Dictionary of Manichaean Middle Persian and Parthian*. Turnhout.
- Henning, W. B. (۱۹۳۳). *Das Verbum des Mittelpersischen der Turfanfragmente*. ZII. ۹. pp. ۱۵۸-۲۵۳.

کیش‌های ایران باستان Ancient Iranian Religions and Cults

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ویژگی‌های کلی کیش‌های ایرانی در دوران پیش از اسلام

سرفصل درس:

شناخت تاریخی کیش‌های زرتشتی، مانوی، شناخت اصول عقاید آنان و فرقه‌ها و جریانات مختلف دینی آنان

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۹۰). دین‌ها و کیش‌های ایرانی. چاپ سوم. تهران: هیرمند.
- اسماعیل پور، ابوالقاسم (۱۳۹۵). اسطوره‌آفرینش در کیش‌های مانوی (ویراست سوم). چاپ پنجم. تهران: چشمه.
- بویس، مری (۱۳۷۴). تاریخ کیش زرتشت. ۳ جلد. ترجمه همایون صنعتی زاده. تهران: توس.
- بهار، مهرداد (۱۳۷۸). پژوهشی در اساطیر ایران. چاپ سوم. تهران: آگه.
- ——— (۱۳۸۸). ادیان آسیایی. تهران: نشر چشمه.
- Boyce, M. (۱۹۹۲). *Zoroastrianism*. New York: Mazda Publisher.

تاریخ و فرهنگ ایران باستان Ancient Iranian History and Culture

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ و فرهنگ ایران پیش از اسلام تا قرون نخستین هجری

سرفصل درس:

تاریخ سیاسی ایران باستان، تاریخ فرهنگی ایران باستان، دستاوردهای علمی و فرهنگی ایران باستان و روابط فرهنگی با ممالک دیگر

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- بروسیوس، ماریا (۱۳۸۸). *ایران باستان*. ترجمه عیسی عبدی. تهران: نشر ماهی.
- دریایی، تورج (۱۳۸۳). *شاهنشاهی ساسانی*. ترجمه مرتضی ثاقب فر. تهران: ققنوس.
- کورت، آملی (۱۳۸۶). *هخامنشیان*. ترجمه مرتضی ثاقب فر. تهران: ققنوس.
- فرای، رن. (۱۳۷۸). *میراث باستانی ایران*. ترجمه مسعود رجب‌نیا. تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- کوک، جان مانوئل (۱۳۸۶). *شاهنشاهی هخامنشی*. ترجمه مرتضی ثاقب فر. تهران: ققنوس.
- گیرشمن، رومن (۱۳۸۵). *ایران از آغاز تا اسلام*. ترجمه محمد معین. تهران: امیرکبیر.
- ولسکی، یوزف (۱۳۸۳). *شاهنشاهی اشکانی*. ترجمه مرتضی ثاقب فر. تهران: ققنوس.
- هینتس، والتر (۱۳۸۷). *شهریاری ایلام*. ترجمه پرویز رجیبی. تهران: نشر ماهی.
- Fisher. W.B. (۱۹۶۸). *The Cambridge History of Iran (The Land of Iran)*. Vol. I. Cambridge: University of Cambridge.
- Gershevitch. I. (۱۹۸۵). *The Cambridge History of Iran (The Land of Iran)*. Vol. I. Cambridge: University of Cambridge.
- Yarshater. E. (۱۹۸۳). *The Cambridge History of Iran (The Seleucid, Parthian and Sasanian Periods)*. Vol. III. Cambridge: University of Cambridge.

اساطیر ایران Iranian Mythology

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مکاتب اسطوره‌شناسی و ساختمان اساطیر ایرانی و چگونگی شکل‌گیری آنها

سرفصل درس:

تعریف اسطوره، شکل‌گیری اسطوره، آشنایی با اسطوره‌شناسان و مکاتب اسطوره‌شناسی، مطالب اسطوره‌ای در متون دوران باستان، میانه و قرون نخستین اسلامی، استنباط ساختمان اسطوره‌ها از روی آثار هنری، مقایسه‌های تطبیقی اسطوره‌های ایرانی و هندواروپایی و یافتن وجوه اشتراک و افتراق آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	۵	*	

منابع پیشنهادی:

- آموزگار، ژاله (۱۳۷۴). تاریخ اساطیری ایران. چاپ دوم. تهران: سمت.
- اسماعیل پور، ابوالقاسم (۱۳۹۵). اسطوره آفرینش در کیش مانی. چاپ پنجم. تهران: نشر چشمه.
- _____ (۱۳۸۷). اسطوره بیان نمادین. تهران: سروش.
- الباده، میرچا (۱۳۸۷). چشم اندازه‌های اسطوره. ترجمه جلال ستاری. تهران: توس.
- باستید، روزه (۱۳۷۰). دانش اساطیر. ترجمه جلال ستاری. تهران: توس.
- بهار، مهرداد (۱۳۷۸). پژوهشی در اساطیر ایران (پاره نخست و دوم). چاپ سوم. تهران: آگاه.
- روتون، ک.ک. (۱۳۷۸). اسطوره. ترجمه ابوالقاسم اسماعیل پور. تهران: نشر مرکز.
- واحد دوست، مهوش (۱۳۸۱). رویکردهای علمی به اسطوره‌شناسی. تهران: سروش.
- هینلز، جان (۱۳۸۹). شناخت اساطیر ایران. ترجمه ژاله آموزگار و احمد تفضلی. تهران: نشر چشمه.
- یاحقی، محمدجعفر (۱۳۸۷). فرهنگ اساطیر و داستان‌واره‌ها در ادبیات فارسی. تهران: معاصر.

مقدمات زبان سغدی An Introduction to Sogdian Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با خطوط، آثار و مقدمات زبان سغدی

سرفصل درس:

آشنایی با زبان سغدی و گویشهای آن، آشنایی با ادبیات سغدی، جایگاه زبان سغدی در خانواده زبانهای ایرانی و گویشهای آن، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان سغدی، خواندن متون ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- زرشناس، زهره (۱۳۹۰). *دستنامه سغدی*. چاپ دوم. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- قریب، بدرالزمان (۱۳۷۴). *فرهنگ سغدی*. تهران: انتشارات فرهنگان.
- _____ (۱۳۸۶). *مطالعات سغدی (مجموعه مقالات)*. تهران: طهوری.
- Benveniste. E. (۱۹۴۰). *Textes Sogdiens*. Paris.
- Gershevitch. I. (۱۹۶۱). *A Grammar of Manichaean Sogdian*. Oxford.
- Sims-Williams. N. (۱۹۸۹). "Sogdian". *Compendium Linguarum Iranicarum*. Schmitt, R. (ed.). Wiesbaden. pp. ۱۷۳-۱۹۲.
- Sims-Williams. N. & Desmond Durkin-Meisterernst (۲۰۱۲). *Dictionary of Manichaean Sogdian & Bactrian*. Brepolis.
- Skjærvø, P. O. (۲۰۰۷). *An Introduction to Manichean Sogdian*.
- Yoshida. Yutaka. (۲۰۱۰). "Sogdian". *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. pp. ۲۷۹-۳۳۰.

مقدمات زبان سنسکریت
An Introduction to Sanskrit Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با خط، آثار و مقدمات زبان سنسکریت

سرفصل درس:

جایگاه زبان سنسکریت در میان خانواده زبانهای هندی و اروپایی، معرفی زبان سنسکریت و ارتباط آن با زبانهای ایرانی باستان، ویژگیهای خط و ترکیب نویسه‌ها، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان سنسکریت، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- رضایی باغبیدی، حسن (۱۳۸۴). *مقدمات زبان سنسکریت*. جلد اول. تهران: مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی.
- راشد محصل، محمد تقی (۱۳۸۹). *راهنمای زبان سنسکریت (دستور زبان، منتهای گزیده، واژه‌نامه)*. چاپ اول. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

- Lanman. C.R. (۱۹۶۳). *A Sanskrit Reader (Text and Vocabulary and Notes)*. Cambridge-Massachusetts.
- Macdonell. A. (۱۹۲۷). *A Sanskrit Grammar for students*. Oxford University Press.
- Monier-Williams. M. (۱۸۹۹). *A Sanskrit-English Dictionary*. Oxford.
- Whitney. W. D. (۱۸۸۹). *Sanskrit Grammar*. ۲nd ed. London.

مقدمات زبان آرامی An Introduction to Aramaic Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با خط و مقدمات زبان آرامی کهن

سرفصل درس:

آشنایی با خانواده زبانه‌های سامی و جایگاه آرامی در آن، خط آرامی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی آرامی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

• مشکور، محمدجواد (۱۳۷۰). تاریخ مختصر زبان‌های سامی. ترجمه و اضافات از یوسف فضائی. تهران.

- Bowman. R. A. (۱۹۷۰). *Aramaic Ritual Texts from Persepolis*. Chicago.
- Driver. G.R. (۱۹۵۷). *Aramaic Documents of the Fifth Century B.C.* Oxford.
- Fohrer. G. et al ed. (۱۹۷۳). *Hebrew and Aramaic Dictionary of the old Testament*. English version by W. Johnston. Berlin.
- Folmer. M.L. (۱۹۵۵). *The Aramaic Language in the Achaemenid period: A Study in Linguistic variation*. Amesterdam.
- Rosenthal. F. (۱۹۶۷). *An Aramaic Handbook Part I/۱: Texts*. Wiesbaden.
- Rosenthal. F. (۱۹۶۷). *An Aramaic Handbook part II/۱: Texts*. Wiesbaden.
- Rosenthal. F. (۱۹۶۷). *An Aramaic Handbook Part II/۲: Glossary*. Wiesbaden.
- Rosenthal. F. (۱۹۶۷). *An Aramaic Handbook, Part I/۲: Glossary*.- Wiesbaden ۱۹۶۷.
- Rosenthal. F. (۱۹۷۴). *A Grammar of Biblical Aramaic*. Wiesbaden.
- Skjærvø. P.O. (۱۹۵۵). "Aramaic in Iran". *ARAM*. Vol.V. P. ۲۸۳-۳۱۸.
- Smith. J. P. (۱۹۶۷). *A Compendious Syriac Dictionary*. Founded upon the Thesaurus Syriacus of R. Payne Smith. Oxford.

مقدمات زبان یونانی کهن An Introduction to Ancient Greek Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با خط یونانی و مقدمات زبان یونانی کهن

سرفصل درس:

جایگاه زبان یونانی در خانوادهٔ زبانهای هندواروپایی، خطوط یونانی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان یونانی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- Beetham. F. (۲۰۰۷). *Learning Greek with Plato*. Bristol phoenix.
- Kendrick. A. G. (۲۰۰۷). *An Introduction to the Greek Language containing an outline of the grammar with appropriate exercises*. Kessinger publishing.
- Kühner. R. (۱۸۹۷). *Grammar of the Greek language*. New York.
- Chase. A. H. and H. Phillips. (۱۹۶۵). *A New Introduction to Greek*. Cambridge.
- Liddel. H.G. and R. Scott. (۱۹۰۱). *A Greek-English Lexicon*. New York.

مقدمات زبان لاتین An Introduction to Latin Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مقدمات زبان لاتین

سرفصل درس:

جایگاه زبان لاتین در خانواده زبانهای هندواروپایی، شاخه‌های زبان لاتین، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان لاتین، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- Bennett. C. E. (۱۸۹۹). *A Latin grammar*. Allyn and Bacon.
- Hendricks. R.A. (۱۹۸۲). *Latin*. Oxford, Butter worth-Heinemann.
- Prior. R.E. (۲۰۰۳). *Everything Learning Latin Book*. Media.
- Rösler. K. (۱۹۹۳). *Langenscheidts Praktisches Lehrbuch Latein: Eine Standardwerk für Anfänger*. Langenscheidt.

مقدمات زبان خوارزمی An Introduction to Khwarezmian Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با خط، آثار و مقدمات زبان خوارزمی

سرفصل درس:

جایگاه زبان خوارزمی در زبانهای ایرانی، خط خوارزمی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان خوارزمی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	۵	۵	

منابع پیشنهادی:

- زرشناس، زهره (۱۳۸۰). جستارهایی در زبانهای ایرانی میانه شرقی (مجموعه مقالات). تهران: فروهر.
- زرشناس، زهره (۱۳۸۸). «خوارزمی، زبان و آثار». دانشنامه فرهنگستان زبان و ادب فارسی. جلد ۳. صص ۸۶-۹۰.
- Benzing, J. (۱۹۸۲). *Chwaresmischer Wörterindex*. Taraf, Z. (ed.). Wiesbaden: O. Harrassowitz.
- Sarmadi, M. (۱۹۸۶). *Das Chwaresmische Verbum*. Wiesbaden: O. Harrassowitz.
- Humbach, H. (۱۹۸۹). "Choarezmian". *Compendium Linguarum Iranicarum*. Wiesbaden. ۱۹۳-۲۰۳.
- Durkin-Meisterernst, D. (۲۰۱۰). "Khwarezmian". *The Iranian Languages*, ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. ۳۳۶-۳۷۶.
- Henning, W. B. (۱۹۵۱). "The Khwarezmian Language" in *Zeki Velidi Togan'a armağan*. Istanbul. ۴۲۱-۳۶.
- Henning, W. B. (۱۹۷۱). *A Fragment of a Khwarezmian Dictionary*. ed. D. N. MacKenzie. London.
- MacKenzie, D. (۱۹۷۰). "The Khwarezmian glossary—I". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. ۳۳(۰۳). ۵۴۰-۵۵۹.
- MacKenzie, D. N. (۱۹۷۱). "The Khwarezmian Glossary—II". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. ۳۴(۰۱). ۷۴-۹۰.
- MacKenzie, D. N. (۱۹۷۱). "The Khwarezmian glossary—III". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. ۳۴(۰۲). ۳۱۴-۳۳۰.
- MacKenzie, D. N. (۱۹۷۲). "The Khwarezmian Glossary—IV". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. ۳۴(۰۱). ۵۶-۷۳.

مقدمات زبان بلخی An Introduction to Bactrian Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با خط، آثار و مقدمات زبان بلخی

سرفصل درس:

جایگاه زبان بلخی در زبانهای ایرانی، خط بلخی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان بلخی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- Gershevitch, I. (۱۹۶۷). "Bactrian Inscriptions and Manuscripts". *IF* ۷۲. pp. ۲۷-۵۷.
- Sims-Williams, N. (۱۹۸۸). "Bactrian Language". In *Encyclopaedia of Iranica*. Vol. III, ۴. London. pp. ۳۴۴-۳۴۹.
- Sims-Williams, N. (۱۹۸۹). "Bactrian". *Compendium Linguarum Iranicarum*. Schmitt, R. (ed.). Wiesbaden. pp. ۲۲۰-۲۳۵.
- Sims-Williams, N. & Cribb, J. (۱۹۹۶). "A new Bactrian inscription of Kanishka the Great". *Silk Road Art and Archaeology*. ۴, ۷۵-۱۴۲.
- Sims-Williams, N. (۲۰۰۰). *Bactrian documents from Northern Afghanistan: Legal and economic documents*. Nour Foundation in association with Azimuth Editions and Oxford University Press.
- Sims-Williams, N. (۲۰۰۲). "Ancient Afghanistan and its invaders: Linguistic evidence from the Bactrian documents and inscriptions". In *Proceedings of the British Academy* (Vol. ۱۱۶, pp. ۲۲۵-۲۴۲). Oxford University Press.
- Sims-Williams, N. (۲۰۰۷). *Bactrian documents from Northern Afghanistan. Vol. ۱. Letters and Buddhist texts* (Vol. ۲, No. ۲). The Nour Foundation in association with Azimuth Editions.

مقدمات زبان ختنی An Introduction to Khotanese Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با خط براهمی و مقدمات زبان ختنی

سرفصل درس:

جایگاه زبان ختنی در خانواده زبانهای ایرانی و گویشهای آن، آشنایی با ادبیات ختنی، آموزش خط براهمی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان ختنی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	o	*	

منابع پیشنهادی:

- ایریک، رونالد (۱۳۸۲). «ختنی و تمشقی». راهنمای زبانهای ایرانی. جلد اول: زبانهای ایرانی باستان و ایرانی میانه. ترجمه فارسی زیر نظر حسن رضائی باغبیدی. چاپ دوم. تهران: ققنوس.
- ماسجی، مانورو (۱۳۹۳). «ادبیات ختنی». تاریخ ادبیات فارسی (ادبیات ایرانی پیش از اسلام). جلد ۱۷. به کوشش رونالد ایریک و ماریا مانسوخ. ترجمه فارسی زیر نظر ژاله آموزگار. تهران: سخن.
- میرفخرایی، مهشید (۱۳۸۳). درآمدهای بر زبان ختنی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- Bailey, H. W. (۱۹۷۹). *Dictionary of Khotan Saka*. Cambridge. Cambridge University press.
- _____ (۱۹۸۲). *The Culture of the Saka in Ancient Iranian Khotan*. New York. Caravan Books.
- _____ (۱۹۸۳). 'Khotanese Saka Literature'. *The Cambridge History of Iran*. vol. ۳ (۲). *The Seleucid, Parthian and Sasanian Periods*. ed. E. Yarshater. Cambridge. Cambridge University press. pp. ۱۲۳۰-۱۲۴۳.
- Emmeric, R. E. (۱۹۶۸). *Saka Grammatical Studies*. London, Oxford University Press.
- _____ (۱۹۸۹). 'Khotanese and Tumshuqese'. *Compendium Linguarum Iranicarum*. ed. R. Schmitt. Wiesbaden, Ludwig Reichert Verlag. pp. ۲۰۴-۲۲۹.

- ————— (۱۹۹۲). *A Guide to the Literature of Khotan*. Second Edition. Tokyo: The International Institute for Buddhist Studies.
- ————— (۲۰۰۹). 'Khotanese and Tumshuqese'. *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York. Routledge. pp. ۳۷۷-۴۱۵.
- Konow. S. (۱۹۴۹). *Primer of Khotanese Saka*. Oslo: H. Aschehouge.
- Maggi. M. (۲۰۰۹). 'Khotanese Literature'. *A History of Persian Literature: The Literature of Pre-Islamic Iran*. eds. R. E. Emmerick and M. Macuch. London: I.B. Tauris. pp. ۳۳۰-۴۱۷.

مقدمات زبان سومری
An Introduction to Sumerian Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مقدمات زبان سومری

سرفصل درس:

جایگاه زبان سومری در مطالعات تاریخی زبان، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان سومری، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- Edzard, D. O. (۲۰۰۳). *Sumerian grammar*. Brill.
- Foxvog, D. A. (۲۰۰۸). "Elementary Sumerian Glossary". *Education*. ۲۲۹, p.۲۳۱.
- Landsberger, B. (۱۹۳۷). *Materialien zum sumerischen lexikon: Die Serie ana ittišu* (Vol. ۱). Sumptibus Pontificii instituti biblici
- Thomsen, M. L. (۱۹۸۴). *The Sumerian language: an introduction to its history and grammatical structure* (Vol. ۱۰). Akademisk forlag.

مقدمات زبان سریانی An Introduction to Syriac Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مقدمات زبان سریانی

سرفصل درس:

آشنایی با خانواده زبانه‌های سامی، جایگاه زبان سریانی در میان زبانه‌های سامی، خطوط سریانی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان سریانی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- Muraoka, T. & Brock, S. P. (۲۰۰۵). *Classical Syriac: a basic grammar with a chrestomathy* (Vol. ۱۹). Otto Harrassowitz Verlag.
- Nöldeke, T. (۱۹۰۴). *Compendious Syriac Grammar*. Eisenbrauns.
- Robinson, T. H. (۱۹۶۲). *Paradigms and exercises in Syriac grammar*. Oxford University Press.
- Smith, R. P. & Smith, J. P. (۱۹۹۸). *A compendious Syriac dictionary: founded upon the Thesaurus syriacus of R. Payne Smith*. Eisenbrauns.
- Thackston, W. M. (۱۹۹۹). *Introduction to Syriac: An elementary grammar with readings from Syriac literature*. Ibex Publishers.

مقدمات زبان حتی An Introduction to Hittite Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مقدمات زبان حتی

سرفصل درس:

جایگاه زبان حتی در خانواده زبانهای هندواروپایی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان حتی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- Burney, C. (۲۰۰۴). *Historical dictionary of the Hittites*. Scarecrow Press.
- Hoffner, H. A., & Melchert, H. C. (۲۰۰۸). *A grammar of the Hittite language*. ۲. Tutorial. Eisenbrauns.
- Jasanoff, J. H. (۲۰۰۳). *Hittite and the Indo-European verb*. Oxford University Press on Demand.
- Sturtevant, E. H. (۱۹۳۳). *A comparative grammar of the Hittite language* (Vol. ۱). Linguistic Society of America, University of Pennsylvania.
- Tas, I. (۲۰۱۱). "Letters from the Hittite Kingdom". *The Journal of the American Oriental Society*, ۱۳۱(۱), ۱۷۹-۱۸۰.

مقدمات زبان عیلامی
An Introduction to Elamite Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مقدمات زبان عیلامی

سرفصل درس:

جایگاه زبان عیلامی در مطالعات تاریخی زبان، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان عیلامی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- Black, J. A. (۱۹۸۹). *Éléments de grammaire élamite*. Par Françoise Grillot-Susini avec la collaboration de Claude Roche. (Études Élamites, "Synthèse" no. ۲۹.) pp. ۷۹. Paris. Éditions Recherches sur les Civilisations. ADPF. ۱۹۸۷. FF ۷۶. *Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain & Ireland (New Series)*. ۱۲۱(۰۱). ۱۴۹-۱۵۱.
- Damerow, P., & Englund, R. K. (۱۹۸۹). *The Proto-Elamite Texts from Tepe Yahya*. Peabody Museum of Archaeology and Ethnology, Harvard University.
- Khachikdian, M. L. (۱۹۹۸). *The Elamite Language* (Vol. ۴). Consiglio Nazionale delle Ricerche Istituto per gli Studi Micenei ed Egeo-anatolici.
- Reiner, E. (۱۹۶۹). *The Elamite Language*. EJ Brill.
- Steve, M. J. (۱۹۹۲). *Syllabaire élamite: histoire et paléographie*. Recherches et publications.
- Stolper, M. W. (۲۰۰۴). "Elamite". *World's Ancient Languages*. ed. By Roger D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. ۶۰-۹۴.

مقدمات زبان اکدی
An Introduction to Akkadian Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مقدمات زبان اکدی

سرفصل درس:

جایگاه زبان اکدی در مطالعات تاریخی زبان، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان اکدی، خواندن چند متن ساده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- Black, J. A., George, A. R., & Postgate, J. N. (۲۰۰۰). *A concise dictionary of Akkadian* (Vol. ۰). Otto Harrassowitz Verlag.
- Gelb, I. J. (۱۹۶۱). *Old Akkadian writing and grammar*. Oriental Institute of the University of Chicago.
- Huehnergard, J. (۲۰۰۵). *A grammar of Akkadian* (No. ۴۵). Eisenbrauns.
- Ungnad, A. (۱۹۹۲). *Akkadian grammar* (No. ۳۰). Society of Biblical Literature.
- Von Soden, W. (۱۹۷۲). *Akkadisches Handwörterbuch: unter Benutzung des lexikalischen Nachlasses von Bruno Meissner (۱۸۶۸-۱۹۴۶)* (Vol. ۲). Otto Harrassowitz Verlag.

زبان و ادبیات فارسی Persian Language and Literature

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با متون کهن فارسی و ارتباط آنها به لحاظ آوایی و لغوی و دستوری با زبانهای باستانی ایران

سرفصل درس:

خواندن گزیده‌ای از کهنترین متون فارسی به خطوط فارسی و غیرفارسی، وجوه اختلاف و اشتراک فارسی نو به خط فارسی با فارسی به خط

عبری و خطوط دیگر، وجوه اختلاف و اشتراک فارسی نو و فارسی میانه

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	○	*	

منابع پیشنهادی:

- نجلیل، جلیل و دیگران (۱۳۹۴). *برگزیده متون ادب فارسی*. تهران: نشر دانشگاهی.
- رضایی باغبیدی، حسن (۱۳۸۵). «کهنترین متون فارسی به خطوط غیرعربی». *نامه فرهنگستان*. ش ۳۰. صص ۹-۳۱.
- فردوسی، ابوالقاسم (۱۳۷۷). *شاهنامه فردوسی (بر اساس چاپ مسکو)*. به کوشش سعید حمیدیان. تهران: قطره.
- فردوسی، ابوالقاسم (۱۳۸۹). *شاهنامه فردوسی*. تصحیح جلال خالقی مطلق. تهران. مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی.
- لازار، ژ. (۱۳۹۳). *شکل‌گیری زبان فارسی*. ترجمه مهستی بحرینی. تهران: هرمس.
- Asmussen. J.P. (۱۹۷۳). *Studies in Jewish-Persian Literature*. E.J. Brill. Leiden.
- Lazard. G. (۱۹۶۳). *La langue des plus anciens monuments de la prose persane*. Librairie C. Klincksieck. Paris.
- Maggi. M. (۲۰۰۳). "New Persian Glosses in East Syriac Texts of the English to Tenth Centuries". *Persian Origins: Early Judeo-Persian and the Emergence of New Persian*. ed. L. Paul. Harrassowitz Verlag. Wiesbaden. pp. ۱۱۱-۱۴۵.
- Sundermann. W. (۱۹۷۴). "Einige Bemerkungen zum syrisch-neupersischen Psalmenbruchstück aus Chinesisch-Turkistan". *Memorial Jean de Menasce*. ed. Ph. Gignoux and A. Taffazoli. Louvain. pp. ۴۴۱-۴۵۲.
- Sundermann. W. (۲۰۰۳). "Ein manichäischer Lehrtext in neupersischer Sprache". *Persian Origins: Early Judaeo-Persian and the Emergence of New Persian*. ed. L. Paul. Harrassowitz Verlag. Wiesbaden. pp. ۲۴۳-۲۷۴.

جامعه‌شناسی زبان
Sociolinguistics

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: بررسی عملکرد زبان در ارتباطات اجتماعی و روابط متقابل زبان و جامعه

سرفصل درس:

رابطه زبان و جامعه، برخورد زبانها، زبانهای میانجی، گوناگونی‌های زبانی، زبان و گویش، متغیرهای زبانی و غیرزبانی، برنامه‌ریزی زبان

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

• مدرسی، یحیی. (۱۳۶۸). *درآمدی به جامعه‌شناسی زبان*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

- Bayley, R. and C. Lucas. (۲۰۰۷). *Sociolinguistic variation, theories, methods, and applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Biber, D. and E. Finegan. (۱۹۹۴). *Sociolinguistic perspectives on register*. Oxford: Oxford University Press.
- Jourdan, C. and K. Tuite. (eds.). (۲۰۰۶). *Language, culture, and society*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Milroy, L. and M. Gordon. (۲۰۰۳). *Sociolinguistics: method and interpretation*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Wardhaugh, R. (۲۰۰۶). *An introduction to sociolinguistics* (۵th ed.). Oxford: Blackwell Publishing.

واج شناسی تاریخی زبان فارسی Historical Phonology of Persian Language

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با فرآیندهای واجی دوره‌های باستان، میانه و جدید زبان فارسی

سرفصل درس:

مفاهیم مقدماتی واج شناسی، انواع فرآیندهای واجی و نمونه‌های آن در دوره‌های سه‌گانه زبان فارسی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	۰	۰	

منابع پیشنهادی:

- باقری، مه‌ری (۱۳۸۰). واج شناسی تاریخی زبان فارسی. تهران: قطره.
- هوبشمان، های‌نریش (۱۳۸۶). تحول آوایی زبان فارسی (از هندواروپایی تا فارسی نو). ترجمه بهزاد معینی سام. تهران: امیرکبیر.
- Horn, P. (۱۹۷۴). "Neupersische Schriftsprache". In *Grundriss der Iranischen Philologie*. Band I. Berlin.
- Gray, L.H. (۱۹۰۲). *Middle and New Indo-Iranian Languages*. New York: The Columbia University Press.
- Hubschmann, H. (۱۸۹۵). *Persische Studien*. Strassburg.

زبان‌شناسی تاریخی Historical Linguistics

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول زبان‌شناسی تاریخی و روند تحولات زبان

سرفصل درس:

تغییرات زبان، تغییرات واجی، تغییرات صرفی، تغییرات نحوی، تغییرات معنایی، قیاس، دستوری‌شدگی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- آرتاتو، آنتونی (۱۳۷۳). *درآمدی بر زبان‌شناسی تاریخی*. ترجمه یحیی مدرس. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- Campbell, L., & Mixco, M. J. (۲۰۰۷). *A glossary of historical linguistics*. Edinburgh University Press.
- Campbell, L. (۲۰۱۳). *Historical linguistics*. Edinburgh University Press.
- Greenberg, J. (۱۹۷۴). *Language typology: A historical and analytic overview* (Vol. ۱۸۴). Walter de Gruyter.
- Hopper, P. J., & Traugott, E. C. (۲۰۰۳). *Grammaticalization*. Cambridge University Press.
- Joseph, B. D., & Janda, R. D. (Eds.). (۲۰۰۳). *The handbook of historical linguistics*. Malden, MA: Blackwell.
- Trask, R.L. (۲۰۰۷). *Historical linguistics* (۲nd ed.). London: Hodder Education.

گوش شناسی Dialectology

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مبانی گوش شناسی و مطالعه گوشها با تکیه بر گوشهای ایرانی

سرفصل درس:

شناخت و معرفی گوش، گوش در تقابل با زبان و گونه، گوش و گونه جغرافیایی، بیکره زبانی و مشخصات مطلوب بیکره، حفظ و شیوه کاربرد بیکره زبانی، فن استخراج داده‌ها، روش‌های گوش شناسی، معرفی گوشهای ایرانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
	*	*	

منابع پیشنهادی:

- اشعیت، رودیگر (۱۳۸۴). *راهنمای زبان‌های ایرانی*. ترجمه حسن رضایی باغبیدی و دیگران. جلد دوم. تهران: ققنوس.
- حسن دوست، محمد (۱۳۹۱). *فرهنگ تطبیقی - موضوعی زبان‌ها و گویشهای ایرانی*. تهران: فرهنگستان زبان و ادب فارسی.
- دبیرمقدم، محمد (۱۳۹۲). *رده‌شناسی زبانهای ایرانی*. ۲ جلد. تهران: سمت.
- سامارین، و. (۱۳۸۷). *زبان‌شناسی عملی: راهنمای بررسی گویشها*. ترجمه لطیف عطاری. چاپ دوم. تهران: نشر دانشگاهی.
- کلباسی، ایران (۱۳۸۸). *فرهنگ توصیفی گونه‌های زبانی ایران*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- کیا، صادق (۱۳۴۰). *راهنمای گردآوری گویشها*. تهران: اداره کل موزه‌ها و فرهنگ عامه.
- Kurath. H. (۱۹۹۲). *Studies in area Linguistics*. Indiana: Indiana University Press.
- Chambers. J.K. and P. Trudgill. (۲۰۰۴). *Dialectology* (۳rd ed). Cambridge: Cambridge University Press.

